

Таким чином, впровадження інтерактивних методів навчання в процесі оволодіння студентами графічною грамотністю забезпечує можливості:

- значно підвищити рівень зацікавленості студентів, усвідомити власні здібності та вміння;
- активізувати їх творчу, пізнавальну активність, розвиток технічного та просторового мислення і глибину засвоєння матеріалу;
- чітко спланувати аудиторну і самостійну роботу за кредитно-модульною системою навчання, що сприяло раціональній організації проведення занять та створенню умов для розвитку творчих здібностей студентів;
- сформувані у студентів сталої професійної мотивації навчання та зацікавленості у вивченні графічних дисциплін, що стимулює їх пізнавальну активність і суттєво підвищує рівень графічних знань, вмінь та навичок;
- створити за допомогою спеціальних педагогічних заходів гармонізованої системи особистої адаптованості студентів до запровадження інтерактивних методів.

Список використаної літератури

1. *Ахметжан Б.* Использование интерактивных (диалоговых) технологий обучения в процессе творческого саморазвития личности учащихся / *Б. Ахметжан, С. Еримбетова, А. Маджуга.* – М. : АМ Вестник высшей школы, 2003. – №11. – С. 48-49.
2. *Корнеева Л.* Интерактивные методы обучения // Высшее образование в России / *Л. Корнеева.* – 2004. – №12. – С. 107-108.
3. *Пометун О. І.* Інтерактивні технології навчання / *О. І. Пометун.* – К. : А.С.К., 2004. – С. 192.
4. *Преображенская Н. Г.* Сечения и разрезы на уроках черчения в школе: Пособие для учителя: из опыта работы / *Н. Г. Преображенская.* – М. : Просвещение, 1986. – 159 с.
5. *Сергеев П.* Роль интерактивных форм обучения в повышении познавательной активности учащихся. Образование и виртуальность // Сборник научных трудов 8-й Международной конференции Украинской ассоциации дистанционного образования [Под общ. ред. *В. А. Гребенюка* и *В. В. Семенцова*]. – Харьков-Ялта: УАДО, 2004. – С. 276-279.

Андрій Твердохліб

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ ІВАНА (ІОВА) БОРЕЦЬКОГО В КОНТЕКСТІ “НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА 2012-2021 РР.”

Актуальною проблемою сьогодення є навчання і виховання молодого покоління. Для сучасного освітнього простору особливо важливим є оптимальне поєднання інноваційних ідей з кращими традиціями вітчизняної і світової педагогічної думки. Унікальним часом такого досвіду є період кінця XVI – першої третини XVII ст. – період становлення і розвитку різних братських шкіл у Львові, Києві та інших містах України.

Особливої уваги заслуговує досвід організації навчально-виховного процесу в братських школах українських земель в XVI – XVIII ст. й, зокрема, Львівської братської школи, що й становить мету даної публікації. Братські школи – це українські національні навчальні заклади в XVI – XVIII ст. Вони почали створюватися у 80-х роках XVI ст.; їх організували й утримували церковні братства з метою зміцнення православ'я. Першу братську школу заснувало Успенське братство у Львові (1586 р.). За її зразком створювалися братські школи в різних містах України. В першій половині XVII ст. братські школи були створені і в деяких селах [5, с.81]. Дослідниця *Л. Коба* зазначає: «Ці школи були двох типів: елементарного та підвищеного, які докорінно відрізнялися від інших існуючих шкіл, приміром, протестантських, католицьких, православних монастирських та національних: єврейських, вірменських тощо. Предмети у цих школах викладалися рідною мовою, вивчалася антична література, філософія, розвивалися розумові здібності учнів, певною мірою – демократизація» [4, с. 45-47].

Одним із найяскравіших представників педагогічних ідей Львівської братської школи є Іван (Іов) Борецький. Дослідник життя І. Борецького М. Возняк у своїй книзі зазначає: «Іван Борецький належав до тих освічених людей, які виступали проти поширення в Україні католицтва, але розуміли, що успіх цієї справи залежить великою мірою від розвитку шкільної освіти». Борецький говорив: «Латинські зразки шкіл необхідні для того, щоби нашу Русь не називали глупою Руссю. А то піде бідний русин на трибунал, на сейм чи сеймик, у повітовий міський суд або земський – дивишся bez łaciny płaci usiny (без латини – без вини винний) : ні судді, ні стряпчого, ні розуму, ні посла; дивиться тільки то на того, то на другого, вирячивши очі як ворона». Вихід був один: поставити українські школи в науковому відношенні на рівень, не нижчий від єзуїтських. На досягнення цієї мети спрямував свою освітньо-педагогічну діяльність Іван Борецький [2, с. 17]. М. Возняк далі пише «Іван Борецький не регламентував науку дітей схоластичним вивченням «граматики богомольного й праведнословного часословія», як рекомендував Іван Вишенський, а прагнув до того, щоб маленькі українці знали й сім наук визвольних» [2, с. 18]. Таким чином, до вирішення дидактичних питань він підходив з передових позицій свого часу, у дусі принципів педагогіки реалістичного гуманізму. Викладання, яке спирається на досвід, на свідоме засвоєння, передбачає практичну користь від отриманих знань. Таке твердження було принципово новим порівняно із середньовічною схоластиком. Залишилося вкрай мало відомостей про те, як Іван Борецький вирішував конкретні питання дидактики. Відомо тільки, що він був «неабияким дидаскалом». Дотримуючись традицій педагогіки братських шкіл, основи якої відомі за їхніми статутами, прагнув учнів «привчати пояснювати читання, розмірковувати та розуміти» те, що вивчається. У проведенні виховної роботи з дітьми та юнацтвом просвітителі рекомендував спиратися передусім на «науку». Адже вона – джерело всілякої доброчесності, так само, як і авторитет, і особистий приклад батьків та вчителів. Питання морального виховання Іван Борецький вирішував в основному в дусі принципів християнської моралі. Він розумів, що за умов жорсткої ідеологічної боротьби патріотичні завдання поширення освіти можуть бути реалізовані тільки людьми, вихованими в дусі безмежної відданості своєму народові. Просвітитель віддавав перевагу світській освіті над духовною. Він обстоював принципи загальнодоступної національно-мовної освіти з обов'язковим вивченням класичних дисциплін, зокрема латинської мови. Основною метою виховання й освіти він вважав підготовку людини до активної суспільної діяльності на користь рідного народу».

У своїй праці І. Борецький «Про виховання чад» наголошує на необхідності систематичного виховання дітей з раннього віку, підкреслювалося значення позитивного прикладу дорослих, обов'язку батьків перед суспільством і самими дітьми за їхнє виховання, піддає сумніву вчення церкви про визначення долі людини наперед. Радить батькам віддавати дітей у науку, оскільки наука – джерело всього доброго. Вважає, що виховання треба починати з раннього віку, що навички, прищеплені з дитинства, визначають поведінку людини протягом усього життя. Батькам слід серйозно ставитися до вибору вчителя «ізрядно розумного, не розбійника, не п'яницю і в художестві іскусного». Вчителів треба поважати й любити не менше, ніж батьків [1, с. 3].

В час, коли Борецький був митрополитом, він строго контролював кошти, що не по цілі використовували (на навчання учнів, а не на будівництво храму) у закладі, які передав по заповіту у спадок Львівській братській школі гетьман Петро Сагайдачний. В протилежному випадку Іов Борецький погрожував «страшним іменем Господа Бога, грозним и справедливым на злых делателей судом Вседержителя». Також, про особливу любов яскраво ілюструє факт залишення ставропігіального статусу Львівському братству, хоча в інших школах цей статус було ліквідовано [3, с. 205].

Отже, беручи до уваги попередні дослідження вчених, щодо освітньо-культурного простору Львівської братської школи та вплив її ректора Івана Борецького, особливо в 1604-1605 р.р. на статут і педагогічні ідеї школи, можна стверджувати про його велику роль у становленні педагогічної думки школи щодо навчання і виховання дітей і ролі співпраці вчителя і батьків дитини у розвитку учня її здібностей. Тому сучасна школа

можить взяти на озброєння принципи виховання та навчання і методики, які використовували у Львівській братській школі під час проведення занять.

Зауважимо, що описані у цій статті підходи в навчанні і вихованні молоді в братській школі Львова можуть бути адаптовані для цілей сучасної освіти, яка повертається до своїх культурних витоків християнської моралі, а це, у свою чергу, спонукає до подальших наукових пошуків. Перспективою одальшого наукового дослідження є вплив педагогічних ідей Івана (Іова) Борецького в становленні та розвитку Київської братської школи.

Список використаної літератури

1. *Борецький І.* Іже в святих отця нашого Іоанна Златоуста бесіда вибрана о воспітанії чад / *І. Борецький*// – Л., 1609. – 36с.
2. *Возняк М. С.* О воспітаніи чад / *М. С. Возняк*// Пам'ятки братських шкіл на Україні – К., 1985. – 25с.
3. *Голубев С.* Киевский митрополит Петр Могила и его духовные сподвижники / *С. Голубев*// – Киев, 1883-98. Т. I – 559 с.
4. *Науменко Ф. І.* Педагог-гуманіст і просвітитель І. М. Борецький. / *Ф. І. Науменко*// – Львів, 1963. – С. 116.
5. Рад. енциклопедія історії України. – К., 1971. – т.3. – С 375.

Яна Дзюба

ВИХОВАННЯ УЧНІВ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ НА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЯХ ЯК УМОВА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ “НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА 2012 – 2021 РР.”

Становлення й розвиток ринкових відносин впливають на створення нових форм господарювання, котрі вимагають від людини якісно нових знань про перетворення інформації, матеріалів, а також безпосередньо на виконання різноманітних технологій. Дані зміни потребують підвищення рівня технологічної освіти починаючи зі школи. Серед комплексів заходів, що спрямовані на модернізацію освіти в Україні, на сьогодні важливе місце належить розв'язанню проблем загальноосвітньої сільської школи. Вона є важливою складовою освітньої системи покликана сприяти відродженню, збереженню і розвитку національно-культурних традицій свого регіону і її основним напрямом здійснення навчально-виховного процесу є технологічний.

Українська школа має базуватися на національній системі не лише виховання, а й освіти загалом. Визначаючи шляхи реформування змісту освіти в Україні на наступні десять років була створена і введена в дію «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки». В ній розкрито основні напрями, пріоритети, завдання і механізми реалізації державної політики саме в галузі освіти, котрі визначені для поліпшення, враховуючи зміни у суспільстві, освітнього процесу.

В сучасних умовах, поряд з інтеграційними процесами значно зростає потреба розвитку національної традиційної культури, збереження національної сутності українського народу передусім шляхом використання національно-культурних традицій і ремесел [1, с. 210]. Та поряд з цим у виховному процесі потрібно не забувати і про загальнолюдське, понаднаціональне, планетарне, тому що ми повинні формувати особистість учня не лише як українця, але й, перш за все, як людину, котра здатна гуманно ставитися до всіх народів світу.

Народне слово, традиції передавалися від покоління до покоління в піснях, казках, приказках, прислів'ях тощо. В них відображені національні традиції формування й розвитку особистості створені нашим народом. Особливе значення вони завжди мали для жителів сільської місцевості, де школа, здебільшого, єдиний навчально-виховний комплекс. На вчителя сільської школи покладено важливе завдання дослідження, передачі